

Klumme:

Rusland på afveje

Af Klaus Carsten Pedersen

Sydossetiens væbnede styrker har længe været underlagt den russiske hær; men nu er det officielt. Dumaen i Moskva har ratificeret en aftale, der integrerer styrkerne i de russiske og underlægger dem russisk kommando. Det er også det mest praktiske, da den russiske hær står overalt i Sydossetien og er mange gange større end den sydossetiske.

Sydossetien er en af de to georgiske provinser, som Rusland 'befriede' i august 2008 i en krig, der varede fem dage. Kriggen var fremprovokeret af Rusland, som havde forberedt sig længe og grundigt. Formålet var at stoppe Georgiens tilnærmelse til NATO, som Rusland har valgt at definere som sin hovedmodstander.

Det er umuligt at sige, hvor mange mennesker der for tiden bor i Sydossetien. Georgierne er etnisk udrenset, og nogle osseter er fortrukket nordpå eller til slægtninge i Georgien. Man kan gætte på, at der bor 50.000-70.000, hvoraf op mod halvdelen er russiske soldater og administratorer med familier. Forbindelsen nordpå sker ad luftvejen eller den eneste landevej gennem Kaukasusbjergene.

Provinsen ligger midt i Georgien og er lidt større end Fyn. I nord grænser den til den russiske autonome republik Nordossetien, og i syd er den kun få kilometer fra hovedvejen og jernbanen mellem Georgiens hovedstad Tblisi og havnebyerne Poti og Batumi ved Sortehavet. Dermed er Georgien ekstremt sårbart, for russerne kan fra deres baser i Sydossetien i en håndvending kappe Georgiens ryggrad og i realiteten dele landet i to og lamme det.

Rusland anerkendte i 2008 regionen som selvstændig stat, men er helt åbent for at færd med at annektere den. Processen er interessant og værd at studere, for den er med variationer gentaget på Krim og i det østlige Ukraine. Man uddeler russiske pas til dem, der måtte ønske det. Så lader man foretage nogle provokationer, fx beskydning af politistationer og landsbyer, og når reaktionen kommer, slår man til og kommer sine betrængte 'landsmænd' til hjælp imod 'overgrebene'. Der er selvfølgelig ikke tale om erobring – de såkaldte landsmænd vil før eller senere efter en folkeafstemning selv anmode om indlemmelse i Rusland.

Klaus Carsten Pedersen er cand.polit., han var Det Udenrigspolitiske Selskabs direktør 1987-2013.

Der er ikke noget at sige til, at andre nabolande med russiske mindretalsbefolkninger er nervøse. Foruden Ukraine drejer det sig om Moldova, hvor den russiske hær har stået i Transnistrien i 27 år, Kasakhstan og Baltikum – især Estland, hvor befolkningen i nordøst er helt overvejende russisk. Balterne har dog NATO i ryggen. Det burde gøre dem lidt mindre nervøse, men os måske en anelse urolige.

Det er sørgeligt, at Rusland har udviklet et nul-sum-syn på sin omverden: hvad der er godt for naboerne, er skidt for Rusland og omvendt. Havde Rusland villet, kunne det have etableret gode venskabelige forhold til alle sine små nabolande. Men man vil have indflydelse og respekt og definerer desværre respekt på samme måde, som rockerbanderne gør det. Man vil hellere frygtes end elskes.

Man kunne også have bevaret et godt forhold til NATO, alliancen mellem Ruslands vigtigste handelspartnere, dér hvor

rige russere investerer deres penge, køber fast ejendom og sender deres unge på college. Men man har, helt banalt, brug for en ydre fjende for at legitimere sin interne magtudøvelse.

Det gør det lidt vanskeligt at håndtere russiske provokationer. Finder man sig i dem, fortsætter de, og det kommer til at ligne en russisk succes. Siger man fra, fx med sanktioner eller med en lidt skarpe forsvarsprofil, bekræfter man regimets påstand om, at NATO ikke vil Rusland det godt. Strategien må være at samarbejde med russerne, hvor det er fornuftigt og muligt, men samtidig holde ualmindelig godt øje med, hvad de foretager sig – især i vort nærområde – og kommunikere det klart og tydeligt verbalt og i handling, hvis vi føler anledning til uro.

Det nye forsvarsforlig ser ud til at forbedre mulighederne for begge dele.

○ ○ ○